

Dē fēriīs in Moravicā Slovāciā

Fēriīs aestīvīs ā meō patruō in Slovāciam invītābar. In oppidō iam ōtīī molestiā vexābar, ideō epistula invītātōria patruī animō meō magnam laetitiam parābat. Per viam ex lāophoriō silvās, fluviōs et prāta, minus oppida, virōs, fēminās et autoraedās observābam, sed plūrimum patruum et vīcum suum spērābam.

Pāgus Moravicae Slovāciae amoenus erat. Multae domunculae, aediculae casulaeque fābulōsae erant. Flōreīs argūmentīs picta fastīgia domunculārum animum oppidānī fascinābant. Etiam incolae iūcundī et grātī erant. Cūctī inter sē ut propinquī, ut familia cōnsalūtābant.

Vespere patruus clīvōs post vīcum ostentābat et fābulam vēram nārrābat: „Carpathī Albī sunt. Etiam hodiē nequāquam periculō vacuī sunt, sed prius īnsidiōsī et dolōsī erant. Aliquandō autumnō mercenārius cum pulchrō decorātō baculō clīvōs in Hūngariam superāre optābat. Vīcānī virum ā temerāriō cōnsiliō āvocābant, nam caelum turbulentum erat. Prōverbium est: *Quī bonum respuit cōnsilium, sibi ipse nocet*¹.“ Adversus vetita vīcīnōrum in viam sē dabat. Māiō lignāriī in locō praeruptō mercenārium mortuum cōnspicābantur – nōn virum, sed baculum nōscitābant. Certē ā viā aberrābat et procellā nivōsā praeruptus dē saxō sē praecipitābat.“

Māne cum patruō vīneās collūstrābāmus, nam patruus vīneārum cultūram tractat. Ūvae adhūc mātūrae nōn erant, dēmum autumnō vīndēmiantur. Posteā etiam cellam vīnāriam patruī vīsītābāmus. In cellā iūcundē refrīgerābāmur, nam forīnsecus aestus erat. Hīc patruus vīna sua cōnservat – in dōliīs vīnum mustum, in lagoenīs vīnum tabulārium. Patruus sē iactābat imprīmīs ūvā apiānā albā et ūvā Raeticā, minus ūvā Rulandī.

Paulum dēgustābāmus, paulum nūgābāmur. Iam proximās fēriās aestīvās ad patruum meum valdē spērō.

Pozn.: *fēriae, ārum, f.* – prázdniny; *aestivus, a, um* – letní; *patruus, ī, m.* – strýc, strýček (otec bratra); (*Moravica*) *Slovācia, ae, f.* – (moravské) Slovákco; *invītō, āre* – pozvat; *ōtīum, īī, n.* – nečinnost, volný čas, zahálka; *molestia, ae, f.* – obtíž, potíž; *ōtīī molestia* – nuda; *ideō* (spojka) – proto; *epistula, ae, f.* – dopis; *invītātōrius, a, um* – zvací; *epistula invītātōria* – pozvánka; *animus, ī, m.* – duch, ZDE: srdce, nitro; *laetitia, ae, f.* – radost; *parō, āre* – připravovat, získávat; *laetitiam parāre* – způsobit radost; *per* (předl. s ak.) – přes, skrze, ZDE: během; *lāophōrium, īī, n.* – autobus; *prātum, ī, n.* – louka; *autoraeda, ae, f.* – auto(mobil); *plūrimum* – nejvíce; *spērō, āre* – doufat, ZDE: těšit se (na koho, co + akuz.); *suus, a, um* – svůj, ZDE: jeho (viz výklad); *pāgus, ī, m.* – obec, ZDE: kraj; *amoenus, a, um* – krásný, líbezný; *domuncula, ae, f.* nebo *aedicula, ae, f.* – domek, domeček, staveníčko; *casula, ae, f.* – chaloupka; *fābulōsus, a, um* – pohádkový; *fābulōsus esse* – vypadat jako z pohádky; *flōreus, a, um* – květinový; *argūmentum, ī, n.* – námět, ZDE: motiv; *pictus, a, um* – malovaný; *fastīgium, īī, n.* – hřeben, vrchol, ZDE: štít; *oppidānus, ī, m.* – měšťák; *fascinō, āre* – učarovat (komu + akuz.); *iūcundus, a, um* – příjemný; *grātus, a, um* – milý; *cūctī, ae, a* – všichni; *inter sē cōnsalūtāre* – zdrazit se vzájemně; *ut* – jako; *propinquus, ī, m.* – příbuzný; *clīvus, ī, m.* – hora, kopec; *post* (předl. s ak.) – za; *ostentō, āre* – ukazovat; *Carpathī, ōrum, m.* – Karpaty; *albus, a, um* – bílý; *periculum, ī, n.* – nebezpečí; *vacuus, a, um* – prázdný; *nequāquam* – docela ne; *periculō vacuus* – bezpečný; *prius* – dřívě; *īnsidiōsus, a, um* – nebezpečný, plný nástrah; *dolōsus, a, um* – zrádný; *aliquandō* – jednou, kdysi; *autumnus, ī, m.* – podzim; *autumnō* (abl. čas.) – na podzim; *mercenārius, īī, m.* – nádeník; *pulcher, chra, chrum* – krásný; *decorātus, a, um* – zdobený; *baculum, ī, n.* – hůl; *Hūngaria, ae, f.* – Maďarsko, Uhersko; *superō, āre* – porazit, ZDE: překročit; *optō, āre* – přát si; *vīcānus, ī, m.* – vesničan; *temerārius, a, um* – nerozvážený; *cōnsilium, īī, n.* – úmysl, rada; *āvocāre ab* (+ abl.) – odrazovat od (čeho); *caelum, ī, n.* – nebe, ZDE: počasí; *turbulentus, a, um* – bouřlivý, ZDE: špatný (o počasí); *prōverbium, īī, n.* – přísloví; *adversus* (předl. s ak.) – navzdory; *vetitum, ī, n.* – zákaz; *in viam sē dare* – vydat se na cestu; *Māius, īī, m.* – květen; *lignārius, īī, m.* – drvoštěp; *praeruptus, a, um* – srázný, příkrý; *locus praeruptus* – rokle; *cōnspicor, āri* (dep.) – spatřit, upozorovat; *nōscitō, āre* – pozn(áv)at; *ā viā aberrāre* – sejít z cesty, zbloudit; *praeruptus, a, um* – oslepený; *procella, ae, f.* – bouře; *nivōsus, a, um* – sněhový; *saxum, ī, n.* – skála; *sē praecipitāre* – zřítit se; *māne* – ráno; *collūstrō, āre* – obhlížet; *cultūra, ae, f.* – pěstění, vzdělávání; *vīneārum cultūra* – vinařství; *tractō, āre* – provozovat; *dēmum* – konečně, ZDE: teprve; *vīndēmio, āre* (ūvās) – sklízet hrozny; *posteā* – pak; *cella vīnāria* – vinný sklep; *vīsītō, āre* – navštívit; *iūcundē* (adv.) – příjemně; *refrīgerō, āre* – zchladit (něco); *refrīgeror, āri* – zchladit se; *forīnsecus* (adv.) – venku; *aestus est* – je horko; *hīc* (adv.) – zde; *dōlium, īī, n.* – sud; *mustus, a, um* – mladý, čerstvý; *tabulārius, a, um* – archivní; *lagoena, ae, f.* – láhev; *sē iactāre* – chlubit se; *imprīmīs* (adv.) – především; *ūva, ae, f.* – hrozen, víno; *ūva apiāna alba* – bílý muškát; *ū. Raetica* – veltlín; *ū. Rulandī* – rulandské; *paulum* (adv.) – trochu; *dēgustō, āre* – (o)chutnat; *nūgor, āri* (dep.) – povídat si; *proximus, a, um* – příští; *valdē* – velmi;

Latinské názvy vybraných druhů vín: *ūva apiāna alba* – bílý muškát; *ū. Burgundica* – burgundské; *ū. helvula* – tramín; *ū. pulverea* – müller; *ū. silvatica* – silvánské; *ū. Raetica* – veltlín; *ū. Pannōnica* – tokajské; *ū. Rulandī* – rulandské;

¹ Komu není rady, tomu není pomoci.